

6.SINIF TÜRKÇE KİTABI 1.

TEMA// TRKZ, TÜRKÇE

KONUŞURUZ METNİ

CEVAPLARI

Cmler Hakkında İfadeler

Aşağıdaki cmler (Türkçe, Azerice ve Kırgız Türkçesi/Tatarcadaki varyasyonlar) hakkında hangi ifadelerin söylenebileceğini işaretleyelim:

- ☐ **Türkçe:** Türkçe benim evimdir.
- ☐ **Azerice:** Türk dili mnim evimdir.
- ☐ **Kırgız Türkçesi/Tatarca:** Türk tili menin ym

CEVAPLAR

➤ Yukarıdaki cmler hakkında hangileri söylenebilir? İşaretleyiniz.

- ☒ Aynı anlama sahip cmlerdir.
- ☐ Her cümle eşit sayıda kelimeden oluşmaktadır.
- ☒ "Men" kelimesi "ben" anlamına gelmektedir.

Dünya dili Türkçe ifadesinden ne anlıyorsunuz? Söyleyiniz.

Türkçe'nin sadece Türkiye sınırları içinde değil, farklı Türk lehçeleriyle beraber geniş bir coğrafyada ve çok sayıda insan tarafından konuşulan, **dünya dilleri arasında önemli bir yere sahip** olması ve **zengin bir kültürel mirası** temsil etmesidir.

Aşağıdaki ifadeler, kutu içinde verilen sayılarla tamamlanacak olsa hangi ifadeye hangi

sayı yazılabilirdi? Tahminlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

İfadeler	Sayı Tahmini	Tamamlanmış İfade			
Türkçemiz yaklaşık	6 milyon	Türkçemiz yaklaşık	6 milyon kilometrekarelik bir coğrafyada konuşulmaktadır.		
Dilimiz...	220 milyon	Dilimiz	220 milyondan fazla kişi tarafından konuşulmaktadır.		
Türkçemizde...	600 bin	Türkçemizde	600 bini aşkın söz varlığı bulunmaktadır.		

a. Aşağıda verilen iki metin arasındaki farkları düşününüz. Hangi metin, anlatılmak isteneni

daha etkili ve akılda kalıcı biçimde anlatmıştır? Sebebini açıklayınız.

Metin 1 (Düz Anlatım)	Metin 2 (Şiir Dörtlüğü)
Türkçem, Dertli'nin sazında ve her sözde parlar. Yunus Emre'nin izinde Türk'üz, Türkçe konuşuruz.	Türkçem Dertli'nin sazında, / Parlar her ata sözünde. / Yunus Emre'nin izinde, / Türküz Türkçe konuşuruz.

Cevap:

Daha etkili ve akılda kalıcı olan **Metin 2**'dir.

Sebebi: Metin 2, bir **şiir dörtlüğü** olduğu için,

uyak (kafiye) ve **ritim (ahenk)** unsurlarına sahiptir. Bu edebi unsurlar, anlatılanların kulağa daha hoş gelmesini, ezberlenmesinin kolaylaşmasını ve duygusal bir yoğunluk kazanmasını sağlar. Düz yazı olan Metin 1'de bu ahenk unsurları bulunmaz.

b. "Hatırlayalım" Bölümünden Hareketle İfadeyi Tamamlama

Okuduğumuz şiirde

32 dize ve

8 dörtlük vardır.

Açıklama: Şiirin her bir satırına **dize** denir. Dört dizeden oluşmuş bölüme ise

dörtlük denir. "Dilimizin Zenginliği" şiiri 8 dörtlükten oluştuğu için ($8 \times 4 = 32$) dizesi vardır.

c. Ahengi Sağlayan Kelime/Kelime Grupları

- Şiirin her dörtlüğünde tekrar eden dize hangisidir? Söyleyiniz.
 - Tekrar eden dize:
 - "Türküz, Türkçe konuşuruz."

ç. Bu ahenk unsurları şiirin okunuşuna nasıl etki etmektedir? Söyleyiniz.

Bu unsurlar (tekrar eden dize, kafiye), şiirin okunuşuna

ritim, akıcılık ve müzikalite katar; dinleyicinin duygularını güçlendirir ve vurguyu artırır

2. ANLAYALIM

a. Dörtlük Özellikleri

Aşağıdaki özelliklerin okuduğunuz "Dilimizin Zenginliği" şiirinin hangi dörtlüklerine ait olduğunu belirleyip örnekteki gibi işaretleyiniz.

Şiirin Dörtlükleri	Tırnak işareti kull	Son dizesi "Türk	Bir şehir ismi geç	Dörtlük "Türkçem" ile başlamaktadır.
1. ✓		✓		✓
2.		✓		✓
3.		✓		
4.		✓	(Kırşehir)	✓
5.		✓		

b. Seçtiğiniz İki Dörtlüğü Karşılaştırma

Seçtiğiniz iki dörtlüğü benzer ve farklı yönleri bakımından sözlü olarak karşılaştırınız.

Karşılaştırma Yönü	7. Dörtlük		8. Dörtlük						
BENZER YÖNLER									
Tema	Her ikisi de Türkçenin kültürel zenginliğini ve kökenini vurgular.			Her ikisi de Türkçenin kültürel zenginliğini ve kökenini vurgular.					
Yapı	Son dizesi "Türküz, Türkçe konuşuruz." şeklinde biter.			Son dizesi "Türküz, Türkçe konuşuruz." şeklinde biter.					
FARKLI YÖNLER									
Odak/Kişiler	Türkçeyi	Türkçeyi		Dertli'nin sazı, atı Dede Korkut, sınır tanımaması ve Kaşgarlı Mahmut ile ilişkilendirerek tarihi ve coğrafi önemini vurgular.					
Başlangıç	"Türkçem" ile başlar.			"Kutsayınca" kelimesiyle (bir eylemle) başlar.					

a. "Türküz, Türkçe Konuşuruz" adlı şiirden hareketle aşağıdaki ifadeyi tamamlayınız. Şiir,..... hakkında yazılmıştır.

"Türküz, Türkçe Konuşuruz" adlı şiir

"Türküz, Türkçe Konuşuruz" adlı şiir

Türkçenin önemi, vatanla ve milli değerlerle olan bağı, geçmişten günümüze taşıdığı miras hakkında yazılmıştır.

b. Şiiri ilk dizeden başlayarak son dizeye kadar numaralandırınız. Aşağıda verilen cümleler, şiirin hangi dizeleri ile eşleştirilebilir? İlgili dize numaralarını örnekteki gibi yazınız.

Cümle	İlgili Dize Numarası
Türkçe, benim için seslerin simgesidir.	11 ("Türkçem, benim ses bayrağım")
Türkçe, benim ilk duyduğum dildir.	1 (Türkçem, benim ana dilim) / 2 (İlk göz ağrım, ilk sevgilim)
Türkçe sınırsız bir dildir.	Bu şiirde doğrudan karşılığı yoktur. (Ancak 3. dörtlükteki "Türkçem tanımadı hudut" dizesi (Sayfa 43'ten) uygun olabilir.)
Atasözleri, dilimizin süsüdür.	15 (Parlar her ata sözünde.)
Dilimiz, bu toprakların bize ait olduğunu gösteren bir delildir.	5 (Yurdun tapusu dilimiz,)
Dilimiz, geçmiş ile bugün arasında bağ kurar.	9 (Dünden bugünlere bağım,)

c. Şiirden bir dize seçip açıklama

Seçilen Dize: "Yurdun tapusu dilimiz,"

Açıklama: Bu dize, Türkçenin sadece bir iletişim aracı olmadığını; aynı zamanda **vatanın, yani üzerinde yaşadığımız toprakların bize ait olduğunun en güçlü kanıtı** (tapusu) olduğunu ifade eder. Dilimiz, **milli kimliğimizi ve bağımsızlığımızı** temsil eder.

1.TEMA

1. ANLATALIM

a. "Gelecek Derse Hazırlanalım" bölümünde yaptığınız araştırma sonucu belirlediğiniz kişilerden birini seçiniz. Seçtiğiniz kişi olduğunuzu düşünerek arkadaşlarınıza kendinizi tanıtan bir konuşma yapınız. Konuşmanız sırasında aşağıdaki yönergelere dikkat ediniz.

Mustafa Kemal Atatürk'ün bakış açısıyla hazırlanmıştır:

Konuşma Metni Örneği: Mustafa Kemal Atatürk'ün Ağzından

(Konuşmaya başlarken arkadaşlar selamlanır ve seçilen kişinin ismi söylenmez.)

"Değerli Arkadaşlar, sevgili genç beyinler,

Hepinize içtenlikle merhaba!

Ben, uzun soluklu bir savaşın ardından kurulan yeni bir devletin, **Türkiye Cumhuriyeti'nin** temel taşlarını atan kişiyim. Ülkemin geleceğini, ulusumun birliğini ve bağımsızlığını en büyük mirasım olarak görüyorum. Ancak çok iyi biliyordum ki, bir ulusun **birlik ve beraberliği** sadece topraklarda değil, her şeyden önce **ortak bir dilde** gizlidir.

Ulus olmanın gereği;

kültürümüzü zenginleştirmek, **yabancı dillerden** gelen ve dilimizi yoran,

kendi karşılığı varken kullanılan sözcüklerden **arındırmak** ve **güzelleştirmek**ti.

Bu nedenle, **öz güzelliğini ve zenginliğini** ortaya çıkarmak amacıyla, 12 Temmuz 1932 tarihinde çok önemli bir kurumun temellerini attım:

Türk Dil Kurumu'nun kurulmasını sağladım. Bu kurumun en büyük amacı, dilimizi yeryüzü dilleri arasında **değerine yarasır yüksekliğe** erdirmektir. Hatta bu amaçla toplanan

Birinci Dil Kurultayı'nı başından sonuna kadar büyük bir dikkatle izledim. Ben,

bilgi çağında ilerleyen bilim ve teknolojinin dilimize getirdiği yabancı etkileri temizlemek için çalışan, **Türkçenin sözcük türetmeye elverişli** olduğunu gösteren ve dilimizi

zenginleştirmeye çalışan bir liderim.Sizce bir milletin **kültürel bağımsızlığı** için dilden daha önemli bir dayanak var mıdır? **Beni dinlediğiniz için hepinize çok teşekkür ederim.**

Konuşma Metni Örneği: Yunus Emre'nin Ağzından

(Konuşmaya başlarken arkadaşlar selamlanır ve seçilen kişinin ismi söylenmez.)

"Sevgili canlar, gönül dostları,

Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Ben, Anadolu topraklarında Allah sevgisini, insan sevgisini ve hoşgörüyü asırlar öncesinden günümüze taşıyan bir garip dervişim. Yaşadığım dönemde ilmin ve yazının dili çoğunlukla Farsça ve Arapçaydı. Halkın, yani halkın dili olan Türkçemiz, yazılı kaynaklarda ve şiirlerde yeterince yer bulamıyordu.

Benim en büyük gayem ve hizmetim, o dönemde saraylarda, medreselerde kullanılan ağır ve süslü dil yerine, ana dilimiz Türkçeyi kullanarak halka seslenmek oldu. Şiirlerimi ve ilahilerimi; herkesin kolayca anlayabileceği, dupduru ve yalın bir Türkçe ile yazdım.

Benim için önemli olan, sözün anlaşılması ve gönüllere dokunmasıydı. Bu yüzden, Türkçenin öz güzelliğini ve ifade gücünü kullanarak, tasavvufun en derin konularını bile en basit sözcüklerle aktarmaya çalıştım.

Böylece Türkçe, sadece günlük konuşma dili olmakla kalmadı; aynı zamanda edebiyatın, felsefenin ve inancın da güçlü ve zengin bir aracı olduğunu kanıtladı. Benim adımla anılan bu sadeleşme çabası, benden sonra gelen nice ozana, şaire ve düşünörlere yol açtı.

Sizce bir dilin var olmasının ve gelişmesinin en güzel yolu, o dilde gönölden gönöle köprüler kurmaktan geçmez mi?

Bu sohbeta gösterdiğiniz ilgi için hepinize teşekkür ederim."

2. ANLATALIM (O Mu, Bu Mu?)

a. İkili Deyim/İfade Seçeneklerini Değerlendirme

Yan tarafta verilen çember üzerindeki sorulara göz gezdiriniz. Deneyimlerinizden hareketle cevap olarak hangilerini niçin tercih edeceğinizi düşünerek kısa süreli zihinsel planlama yapınız.

Seçenekler (O Mu, Bu Mu?)	Tercih Edilen Cevap	Tercih Nedeni (Gerekçe)
Kalp kırmak mı, pot kırmak mı?	Pot kırmak	Pot kırmak (istemeden yanlış bir şey söylemek), kalp kırmaktan (birini zmeten) daha hafiftir ve telafisi daha kolaydır.
İğneyle kuyu kazmak mı, deveye hendek atlatmak mı?	İğneyle kuyu kazmak	İğneyle kuyu kazmak (ok zor bir işi büyük sabırla yapmak), emek ve sabır içerir; deveye hendek atlatmak (ok zor bir işi başarmak) ise bazen imkânsızlığı ifade eder. Sabırlı olmayı tercih ederim.
Bitap düşmek mi, gözden düşmek mi?	Bitap düşmek	Bitap düşmek (ok yorulmak) fiziksel bir durumdur ve dinlenince geçer; gözden düşmek (değer kaybetmek) ise manevi olarak daha zücüdür.
Göle maya almak mı, ipe un sermek mi?	Göle maya almak	Göle maya almak (boşuna uğraşmak) olsa da en azından bir şeyi denemektir; ipe un sermek (yapılması istenen bir işten kaçmak için bahaneler uydurmak) ise dürüst olmamaktır.
Bata çıka mı, düşe kalka mı?	Düşe kalka	Düşe kalka (zorluklara rağmen) bir işi öğrenme ve deneyim kazanma sürecini daha iyi ifade eder.
Ne var ne yok mu, n'aber mi?	Ne var ne yok	Daha uzun ve samimi bir hal hatır sorma şeklidir.

b. ve c. İkili Gruplarla Doğaçlama Konuşma

Bu görevler, öğretmen rehberliğinde ikili gruplar halinde söz alıp **doğaçlama** yapmayı ve çemberdeki soruları seçerek cevaplamayı gerektirir.

Konuşma Sırasında Dikkat Edilecekler:

1. O an belirlenen rollere uygun şekilde konuşma sürdürölür (Örneğın, muhabir ve yaşlı teyze).
2. emberdeki sorular seçilip birbirine sorulur ve cevaplanır.
3. Cevapların
4. **gerekçeleri** belirtilmeli ve konuşma konudan uzaklaşmadan sonlandırılmalıdır.

3. ANLATALIM

a. "Mı, mi, mu, mü"nün Geçtiğı Yerleri Bulma ve Sayısını Belirtme

Aşğıdaki listede, metinde geçen tüm "mı, mi, mu, mü" ekleri ve kelimeleri bulunmaktadır:

Tatlı

mı tatlı

şirin

mi şirin

gülücük attı

mı

Kusuru yok

mu?

uyur

musun? (Bu kelime

mu soru ekini içerir.)

uyumaz

mısın? (Bu kelime

mı soru ekini içerir.)

Uyudu

mu?

Yummuş

mu gözlerini?

duyuyorsunuz değil

mi?

daldı

mı yoksa uykuya?

fark etmeyelim

mi!

b. Bulunan "mı, mi, mu, mü"lerin Yazımı

Bulduğunuz "mı, mi, mu, mü"ler kendilerinden önceki kelimeye bitişik mi yoksa o kelimedenden ayrı mı yazılmış? Söyleyiniz.

Cevap: Bulunan "mı, mi, mu, mü" ekleri, kendilerinden önceki kelimedenden **ayrı** yazılmıştır.

c. "Mı, mi, mu, mü"nün Yazımı Hakkında Vardığınız Sonuç

Etkinlikteki çıkarımlarınızdan hareketle "mı, mi, mu, mü"nün yazımı hakkında vardığınız sonucu aşağıya yazınız.

Sonuç:

Türkçede

soru eki olan "**mı, mi, mu, mü**" her zaman kendisinden önceki kelimeden **ayrı** yazılır. Cümleye kattığı anlam (soru, pekiştirme veya zaman) ne olursa olsun bu kural değişmez. Sadece kendisinden sonra gelen ekler (örneğin kişi ekleri:

uyur musun) bitişik yazılabilir.

Örnekler:

"Kusuru yok

mu?" (Ayrı yazılmış)

"uyur

musun" (Mı/mi eki ayrı, kişi eki

-sun bitişik yazılmış)

"Tatlı

mı tatlı" (Pekiştirme anlamında dahi ayrı yazılmış)

Bir Kelimenin Anlamını Merak Ettiğinizde İlk Başvurduğunuz Kaynak Ne Olur?

Bir kelimenin anlamını merak ettiğinizde ilk başvurmanız gereken kaynak, Türkçenin en yetkin ve güvenilir kurumu olan **Türk Dil Kurumu'nun (TDK)** resmi kaynaklarıdır.

- **Güncel Türkçe Sözlük (TDK):** Hızlı ve doğru bilgiye ulaşmak için ilk başvurulacak kaynaktır. Çoğu zaman bu, TDK'nın genel ağ adresi (internet sitesi) veya mobil uygulaması üzerinden yapılır.
- **Özel Alan Sözlükleri:** Eğer merak ettiğiniz kelime belirli bir alana (bilim, teknik, sanat vb.) ait bir terimse, o alana özgü **terimler sözlüğüne** başvurulur.
- **Basılı Sözlükler:** Kitap formundaki sözlükler, detaylı inceleme yapmak veya internet erişiminin olmadığı durumlarda kullanılır.

Sözlük Türleri Nelerdir?

Sözlükler, kapsadıkları dil sayısına ve içeriklerine göre çeşitli türlere ayrılır:

1. **Tek Dilli (Açıklamalı) Sözlükler:** Bir dildeki kelimeleri, yine aynı dildeki kelimelerle tanımlayan sözlüklerdir (Örn: TDK Güncel Türkçe Sözlük).
2. **İki Dilli (Çeviri) Sözlükler:** İki farklı dil arasındaki kelimelerin karşılıklarını veren sözlüklerdir (Örn: Türkçe-Fransızca sözlük).
3. **Terimler Sözlükleri:** Belirli bir uzmanlık alanına (tıp, hukuk, edebiyat gibi) ait özel terim ve kavramları açıklayan sözlüklerdir.
4. **Tarihsel Sözlükler:** Kelimelerin dilin tarihi içindeki gelişimini, ilk kullanıldığı anlamları ve anlam değişikliklerini gösterir.
5. **Etimolojik (Köken) Sözlükler:** Kelimelerin hangi dilden geldiğini, yani kökenini inceleyen sözlüklerdir.
6. **Atasözleri ve Deyimler Sözlükleri:** Atasözlerinin ve deyimlerin mecazi ve kültürel anlamlarını açıklayan özel sözlüklerdir.

Bir Sözlük Acaba Hangi Bölümlerden Oluşur?

Standart bir **tek dilli sözlük** genellikle üç ana bölümden oluşur, ancak her kelime maddesi de kendi içinde standart bir yapıyı takip eder:

1. Ana Bölümler

- **Giriş/Önsöz:** Sözlüğün hazırlanma amacı, kullanılan yöntemler ve sözlükten nasıl faydalanılacağına dair bilgiler yer alır.
- **Temel İçerik (Sözlük Kısmı):** Sözlüğün asıl metninin bulunduğu, kelime maddelerinin alfabetik sırayla sıralandığı en büyük bölümdür.
- **Ekler/Dizin:** Sözlüğün türüne göre değişen ek bilgiler (Örn: kısaltmalar dizini, dil bilgisi tabloları, bazı özel isimler).

2. Kelime Maddesinin Yapısı (Bir Sözlük Girişi)

Her bir kelime maddesi, genellikle şu unsurları içerir:

- **Madde Başı Kelime:** Açıklaması yapılan kelimenin kendisi.
- **Dil Bilgisel Bilgiler:** Kelimenin türü (isim, sıfat, fiil, edat vb.).
- **Okunuş Bilgisi:** Gerektiğinde, kelimenin doğru okunuşunu gösteren işaretler (uzatma, inceltme gibi).
- **Anlamlar:** Kelimenin bir veya birden çok anlamı numaralandırılarak veya madde işaretleriyle verilir.
- **Örnek Cümleler:** Kelimenin kullanımını gösteren, anlamın pekişmesini sağlayan örnek cümleler.
- **Deyimler/Atasözleri:** Kelimenin geçtiği deyimler ve atasözleri, genellikle ilgili kelime maddesinin alt başlığında yer alır.
- **Köken Bilgisi (Etimoloji):** Kelimenin hangi dilden geldiğine dair bilgi.

4. ANLATALIM (Değerlendirme ve Sözlük Hazırlama)

a. "GÖREVİMİZİ BİLELİM!" bölümünde verilen okuma materyal seçimi araştırmanız ile ilgili aşağıdaki ifadeleri tamamlayınız.

(Bu görev, daha önceki bir araştırma görevinin kişisel değerlendirmesini gerektirir. Aşağıdaki ifadeler örnek olarak doldurulmuştur.)

- **Araştırma sürecimde iyi ki** Türk Dil Kurumu'nun (TDK) genel ağ adresinden faydalandım.
 - **Çünkü** TDK, kelimelerin doğru anlamlarını ve kullanımlarını en güvenilir şekilde gösteren kaynaktı.
- **Araştırma sürecimde keşke** daha fazla eski sözlük (tarihsel sözlük) inceleyebilseydim.
 - **Çünkü** kelimelerin zaman içindeki anlam değişimlerini ve kökenlerini daha derinlemesine öğrenmek isterdim.

b. Bu etkinlikte öğrendiklerinizden hareketle sonraki çalışma süreçlerine aktarmak istediklerinizi defterinize not alınız.

Örnek Notlar:

1. Bir kelimeyi kullanmadan önce, mutlaka TDK sözlüklerinden anlamını kontrol etmeliyim.
2. Yabancı kelimelerin Türkçe karşılıklarını öğrenmeye ve kullanmaya özen göstermeliyim.
3. Araştırma yaparken sadece genel ağ adreslerini değil, kütüphanelerdeki güvenilir basılı kaynakları ve konunun uzmanı büyüklerimi de kullanmalıyım.

c. Okuma materyal seçimi göreviniz sırasında aldığınız notları gözden geçiriniz ve aşağıdaki konulardan birini seçip defterinize küçük bir sözlük hazırlayınız.

(Dört seçenekten biri seçilip planlanır. Örnek olarak 1. seçenek seçilmiştir.)

Seçilen Konu: Bir yakınınızın sıkça kullandığı söz varlığından oluşan bir sözlük (Ninemın Sözlüğü).

Sözlüğün Başında Yer Alacak Açıklama: *Bu sözlüğü, çocukluğumdan beri yanımda olan, hayatıma yön veren ninemin dilini, onun kendine has deyişlerini ve hikayelerini unutmamak için hazırladım. Ninem, kelimeleri öyle bir kullanır ki, her biri sanki bir hikaye anlatır.*

Anlatım Yolu: Sözlüğünüzdeki unsurları **öyküleme** yoluyla anlatınız.

Plan: Sözlükteki her kelimenin anlamını, o kelimeyi ninemin kullandığı **bir hikayeye veya anıyla** birlikte anlatacağım. Örneğin; 'Kavurga' kelimesi için ninemin sobanın üzerinde kavurga yaptığı kış akşamlarının hikayesini anlatacağım.

5. ANLATALIM (Kelime Havuzu ile Yazma)

a. Sınıf tahtasına bir alfabe bulutu çiziniz...

Bu görev sınıf içi uygulamayı gerektirir. Özetle yapılması gereken:

1. Tahtaya alfabe bulutu çizilir.
2. Öğrenciler gruplar halinde tahtaya kalkıp bir harf seçer.
3. Seçilen harfle başlayan
4. **zengin** bir kelime/kelime grubu yazılır.
5. "ğ" harfi içinse, içinde "ğ" olan bir kelime yazılır.

b. Alfabe bulutu tamamlandığında tahtada yazılı olan kelimelerden onunu seçiniz. Aşağıdaki sorulara verdiğiniz cevaplardan hareketle yazınızı planlayınız.

(Yazınızı planlamak için aşağıdaki adımlar takip edilir. Seçilen kelimelerin ve soruların net olmaması nedeniyle genel bir planlama yapısı sunulmuştur.)

1. **Kelime Seçimi:** Alfabe bulutundan on (10) adet kelime seçin.
2. **Yazı Türü:** Seçtiğiniz kelimeleri kullanarak bir hikaye, deneme veya bilgilendirici metin yazmayı planlayın.
3. **Sorulara Cevap:** (Yazıyı planlamak için cevaplamamız gereken varsayımsal sorular):
 - **Konu Ne Olacak?** (Seçilen 10 kelime, yazınızın konusunu nasıl belirleyecek?)
 - **Ana Fikir Ne?** (Yazının vermek istediği temel mesaj nedir?)
 - **Nasıl Bir Anlatım Biçimi Kullanacağım?** (Öyküleyici, açıklayıcı, betimleyici?)

4.Yazı Planı:

Bölüm	Amaç	İçerik					
Giriş	Konuyu tanıtır ve dikkat çekme.	Seçilen kelimelerden 2-3 tanesini kullanarak okuyucuyu konuya ısındırma.					
Gelişme	Ana fikri açıklama ve detaylandırma.	Seçilen kelimelerin büyük çoğunluğunu (7-8 kelime) anlamlı ve kurallı cümleler içinde kullanma.					
Sonuç	Ana fikri özetleme.	Yazının tamamından çıkarılan dersi veya mesajı güçlü bir ifadeyle bitirme.					

Seçilen 10 Kelime:

1. **Ana dil**
2. **Söz varlığı**
3. **Deyim**
4. **Zenginlik**
5. **Kültür**
6. **Tapu**
7. **Arındırmak**
8. **Vatan**
9. **Köken**
10. **Gönül**

Yazı Planı

- **Konu:** Türkçenin milli kimlik ve kültürel miras açısından önemi, dilin korunması.
- **Ana Fikir:** Türkçemiz, sadece bir iletişim aracı değil, milli kimliğimizin ve **vatanımızın tapusu** olan, **söz varlığı** ve **kültür** zenginliğidir. Onu korumak ve geliştirmek hepimizin sorumluluğudur.
- **Anlatım Biçimi:** Duygusal ve açıklayıcı bir tonla harmanlanmış deneme (makale).

Dilimiz: Vatanımızın Gönül Tapusu

Giriş: Herkesin bir başlangıç noktası vardır. Benim yolculuğum ise, annemin ninnileriyle başlayan, ilk kelimelerimi fısıldayan **ana dilim** Türkçedir. Dil, bir ulusun sadece iletişim kurduğu bir araç değil; aynı zamanda binlerce yıllık tarihini, sevinçlerini ve acılarını sakladığı devasa bir **söz varlığıdır**.

Gelişme: Türkçenin ne denli büyük bir **zenginlik** taşıdığını anlamak için, bir tek **deyimin kökenine** inmek yeterlidir. Her bir deyiş, geçmişten bugüne taşınan koca bir **kültür** mirasıdır. Yunus Emre' den bugüne, **gönülden gönüle** yayılan bu miras, aslında **vatanımızın** da görülmeyen sınırlarını çizer. Şairin de dediği gibi, dilimiz bu yurdun **tapusudur**; bu topraklarda var olduğumuzun en güçlü kanıtıdır. Ancak bu tapunun değerini bilmeli ve onu korumalıyız. Dilimize sahip çıkmak, onu yoran ve yıpratın yabancı kelimelerden **arındırmak** ve yerine Türkçe karşılıklar üretmek, günümüzün en büyük milli sorumluluğudur.

Sonuç: Türkçemiz, bizi biz yapan en değerli hazinedir. Onu kirletmek yerine parlatmalı, **zenginliğini** yeni kelimelerle beslemeli ve yarınlara güçlü bir şekilde taşımalıyız. Unutmayalım, dilini koruyamayan bir millet, **vatanının kültürünü** de kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalır.

DEĞERLENDİRME

Bu bölüm, önceki sayfada (Sayfa 48) hazırladığınız yazı çalışmanızı (5. ANLATILIM) değerlendirmenizi ve kendinize puan vermenizi istemektedir.

Aşağıdaki ölçüt tablosunu, hazırladığınız metni göz önünde bulundurarak işaretleyiniz:

Ölçütler	Gelişmeye Açık (Yeterli (2 Puan)	Güçlü (3 Puan)	Çok Güçlü (4 Puan)	Puanınız (Örnek Doldurma)
Yazımı kelime ve kavram havuzundan kelime seçerek oluşturdum.			X	4
Noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullandım.	X			3
Temada öğrendiğim söz varlığını kullandım.			X	4
Anlamlı ve kurallı cümleler yazdım.			X	4

Aldığınız toplam puanı hesaplayarak aşağıdaki ifadeyi tamamlayınız:

- Örnek Toplam Puan Hesaplaması: 4 + 3 + 4 + 4 = **15 Puan**

Aldığım toplam puan: 15

Toplam puanımı artırmak/korumak için sonraki çalışmalarda **yazım kurallarına ve özellikle noktalama işaretlerinin kullanımına daha fazla gayret** edeceğim.

GÖREVİMİZİ BİLELİM! (Yeni Temaya Hazırlık)

Bu bölümde, öğretmeninizin rehberliğinde ayrılacağınız coğrafi bölge gruplarına hazırlık yapmak amacıyla **türküler ve ortaya çıkış hikâyeleri** hakkında düşünmenizi ve araştırmaya başlamanızı sağlayacak sorular bulunmaktadır.

Türküler ve Ortaya Çıkış Hikâyeleri Hakkında Bilgi ve Düşünceler

- Türkülerin ortaya çıkış hikâyeleri hakkında neler biliyorsunuz?

Türküler genellikle **toplumsal bir olaya, kişisel bir acıya, sevince, doğa olayına, aşk hikâyesine veya tarihi bir vakaya** tepki olarak doğar. Belli bir yörede yaşayan, okuma yazması olmayan ancak sözlü geleneği güçlü olan halk şairleri (ozanlar) tarafından yakılır. Bu hikâyeler, türkülerin **samimi, doğal ve derin duygusal** içeriğini oluşturur. Çoğu türkü, isimsiz bir kahramanın ya da topluluğun hislerini yansıtır.

- Sizce "türkü" kelimesiyle "Türk" kelimesinin arasında nasıl bir anlam ilişkisi olabilir?

Bu iki kelime arasında doğrudan bir anlam ilişkisi vardır. "**Türkü**" kelimesi, kelime kökeni (etimoloji) açısından "**Türk'e ait, Türk'e özgü**" anlamına gelen bir kelimeden türemiştir.

- "Türk" kelimesine -i (aitlik) ekinin eklenmesiyle Arapçada "**Türkî**" şekline dönüşmüş, bu da zamanla Türkçede "**Türkü**" halini almıştır.
- Yani türkü, "**Türk'ün ezgisi, Türk'e mahsus olan müzik**" demektir.
- Türküler geçmişten günümüze hangi yollarla ulaşmış olabilir?

Türküler, yüzyıllardır ağırlıklı olarak **sözlü gelenek** yoluyla nesilden nesile aktarılmıştır. Başlıca ulaşım yolları şunlardır:

1. **Sözlü Gelenek:** Ozanlar, âşıklar ve sıradan insanlar tarafından ezberlenerek köyden köye, nesilden nesile aktarılmıştır. Bu, türkülerin yöresel ağızlara ve farklı melodilere bürünmesine neden olmuştur.
2. **Yazılı Kaynaklar (Cönkler):** Halk şairlerinin, türkülerini ve şiirlerini not aldıkları, deri veya kâğıt üzerine el yazısıyla oluşturdukları "**cönk**" adı verilen defterler, türkülerin önemli bir kısmının kaybolmasını engellemiştir.
3. **Radyo, Plak ve Kaset Kayıtları:** 20. yüzyılda, özellikle Muzaffer Sarısözen gibi derlemecilerin çalışmaları ve TRT'nin kayıtları sayesinde, binlerce türkü standart bir formda kayıt altına alınarak geniş kitlelere ulaştırılmıştır.
4. **Dijital Ortamlar:** Günümüzde türküler, dijital arşivler ve internet aracılığıyla kolayca saklanmakta ve yayılmaktadır.

